

Fundusze Europejskie
dla Rozwoju Społecznego

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Program kursu

Rozszerzona Odpowiedzialność Producentów (ROP)

Opracowanie:

1. Helena Okuniewska
2. Marta Krawczyk
3. Damian Mucha

Rada Programowa kursu

Program kursu udostępniony na warunkach licencji Creative Commons - licencja CC 4.0 – Użycie niekomercyjne – Bez utworów zależnych

„Postaw na rozwój!”

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Programu Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego.

RAMOWY PROGRAM KURSU

Nazwa kursu w języku polskim	Rozszerzona Odpowiedzialność Producentów (ROP)
Nazwa kursu w języku angielskim	Extended Producer Responsibility
Poziom Europejskiej Ramy Kwalifikacji ERK	6 ERK
Profil kształcenia	praktyczny
Język prowadzenia zajęć	polski
Liczba ECTS	1
Wymagania wstępne lub przedmioty wprowadzające	Brak wymagań.
Cele przedmiotu	<p>Celem kursu jest zapoznanie uczestników z tematyką dotyczącą podstaw rozszerzonej odpowiedzialności producentów (ROP) oraz dostarczenie wiedzy na temat mechanizmów ROP w kontekście zarządzania odpadami opakowaniowymi, zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego, zużytych baterii i akumulatorów oraz wycofanych z eksploatacji pojazdów.</p> <p>Ponadto uczestnik kursu pozna praktyczne zastosowanie zasad ROP do realnych sytuacji gospodarczych. Zakres kursu pozwoli uczestnikom na orientowanie się w obowiązujących przepisach prawa związanych z ROP oraz wskaże jak skutecznie radzić sobie z zagadnieniami związanymi z raportowaniem i monitorowaniem działań zgodnie z wymogami regulacyjnymi.</p>
Metody dydaktyczne	<ol style="list-style-type: none">1. Wykład problemowy2. Ćwiczenia w grupach, dyskusja (moderowana, debata)
Infrastruktura dydaktyczna niezbędna do realizacji całości kursu	Sala dydaktyczna wyposażona w rzutnik multimedialny (wraz z audio), ekran oraz flipchart lub tablicę wraz z zapewnionym dostępem do internetu.
Literatura wspierająca	<ol style="list-style-type: none">1. Ustawa o odpadach. Komentarz; wyd. C.H.Beck 2025; Redakcja: dr Łukasz M. Wyszomirski2. System kaucyjny w Polsce w 2025 roku - prawne i podatkowe aspekty wdrożenia. Praktyczny komentarz do ustawy

„Postaw na rozwój!”

	<p>o gospodarce opakowaniami i odpadami opakowaniowymi w zakresie uruchomienia systemu w Polsce; Wyd. C.H.Beck 2025, Redakcja: dr Katarzyna Barańska</p> <p>3. Odpad jako przedmiot obrotu cywilnoprawnego z perspektywy wdrażania gospodarki obiegu zamkniętego; Wyd. C.H.Beck 2025; dr Martyna Robakowska</p>
Sposób kształtowania oceny końcowej z kursu	<p>Egzamin testowy (pytania zamknięte, jednokrotnego wyboru, 10 pytań), 100% wagi.</p> <p>Skala ocen: 51-60% ocena dst 61-70% dst plus 71-80% dobry 81-90% db plus 91-100% bdb</p>
Metody weryfikacji efektów uczenia się	<p>Egzamin testowy (pytania zamknięte, jednokrotnego wyboru, 10 pytań).</p>

HARMONOGRAM REALIZACJI KURSU

Harmonogram kursu obejmujący bloki tematów w układzie chronologicznym według kolejności realizacji ze wskazaniem wymiaru godzin każdego modułu z podziałem na godziny teoretyczne, praktyczne, realizowane stacjonarnie lub zdalnie.

Treści programowe:		Liczba godzin ogółem	ECTS	w tym zajęcia praktyczne		w tym zajęcia zdalne	
				Liczba godzin	ECTS	Liczba godzin	ECTS
1.	Tytuł modułu I Wprowadzenie do tematyki Rozszerzonej Odpowiedzialności Producenta	6	0,75				
2.	Tytuł modułu II Praktyczne aspekty Rozszerzonej Odpowiedzialności Producenta	2	0,25	2	0,25		
Ogółem:		8	1	2	0,25		

TREŚCI PROGRAMOWE MODUŁU I:

Wprowadzenie do tematyki Rozszerzonej Odpowiedzialności Producenta

Cel modułu	Celem modułu jest zapoznanie uczestników z podstawą prawną Rozszerzonej Odpowiedzialności Producenta.
Tematyka zajęć	<p>0,5h – Wprowadzenie</p> <ul style="list-style-type: none">-definicja i cele wdrożenia ROP w Europie- podstawa prawna ROP dyrektywa ramowa o odpadach (artykuł 8 i 8a) i inne kluczowe akty prawne (dyrektywy UE, ustawy krajowe)-minimalne wymagania dla systemów ROP-interesariusze systemów ROP- ROP w kontekście gospodarki o obiegu zamkniętym- Obowiązki producentów, importerów, dystrybutorów- Najnowsze zmiany legislacyjne i plany UE (rozszerzenie zakresu ROP) <p>1,5h – Opakowania</p> <ul style="list-style-type: none">- Ustawa z 13 czerwca 2013 r. o gospodarce opakowaniami i odpadami opakowaniowymi- Obowiązki przedsiębiorców wprowadzających opakowania- Środowiskowe oznakowanie opakowań- System kaucyjny – jak działa i kogo dotyczy, kiedy będzie obowiązywać- Ewidencja i sprawozdawczość (BDO, opłaty produktowe)- Współpraca z organizacjami odzysku- Efektywne zarządzanie odpadami opakowaniowymi w firmie- PPWR a ROP – co się zmieni- Ekomodulacja – czym jest?- Ekoprojektowanie opakowań przydatnych do recyklingu <p>1,5h – Sprzęt elektryczny i elektroniczny oraz baterie i akumulatory</p> <ul style="list-style-type: none">- ROP a ekoprojektowanie – dyrektywa ws. Ekoprojektu (Dyrektywa PEiR 2009/125/WE z dnia 21 października 2009 r. ustanawiająca ogólne zasady ustalania wymogów dotyczących ekoprojektu dla produktów związanych z energią)- Ustawa z dnia 11 września 2015 r. o zużytym sprzęcie elektrycznym i elektronicznym – obowiązki i wymagania uczestników systemu- Wymogi oznakowania (symbol przekreślonego kosza)- podział sprzętu według grup i kategoriirealizacja obowiązków wprowadzającego, producenta i pozostałych interesariuszy

„Postaw na rozwój!”

	<ul style="list-style-type: none"> - System zbierania ZSEE – role gmin, sklepów, producentów - Przekazywanie ZSEE do przetwarzania i recyklingu oraz ponoszenie kosztów w ramach ROP - Opłaty recyklingowe i obowiązki informacyjne <p>1h – Baterie i akumulatory</p> <ul style="list-style-type: none"> - Ustawa z dnia 24 kwietnia 2009 r. o bateriach i akumulatorach (z późn. zm)– obowiązki i wymagania uczestników systemu - Typy baterii objętych ROP (przenośne, przemysłowe, samochodowe) - System zbierania – punkty zbiórki, magazynowanie, transport - Obowiązki informacyjne wobec użytkowników końcowych - Współpraca z zakładami przetwarzania, realizacja obowiązków ROP -planowane zmiany w prawie <p>1h - Paszporty produktowe</p> <ul style="list-style-type: none"> - Czym jest paszport produktowy - Rola paszportów produktowych - Podstawa prawna w tym akty projektowane - Wymagania w zakresie danych: skład materiałowy, naprawialność, ślad węglowy - Produkty objęte obowiązkiem wg najnowszych zmian prawnych - Integracja z systemami IT, kodami QR, blockchain - Harmonogram wdrażania paszportów w UE <p>0,5h – Pojazdy wycofane z eksploatacji</p> <ul style="list-style-type: none"> -Ustawa z dnia 20 stycznia 2005 r. o recyklingu pojazdów wycofanych z eksploatacji (z późn zm) - Kogo dotyczy – producenci, importerzy, dealerzy - Obowiązek zapewnienia sieci zbierania - Stacje demontażu i recykling – współpraca i kontrola - Śledzenie pojazdów w systemie CEPIK - Kaucja i obowiązki środowiskowe przy demontażu
Wiedza	<p>Uczestnik pozna i zrozumie:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Podstawy prawne i założenia Rozszerzonej Odpowiedzialności Producenta (ROP) w UE i Polsce. 2. Cele i rolę ROP w gospodarce o obiegu zamkniętym. 3. Zakres obowiązków różnych grup producentów i importerów dla wybranych grup produktów. 4. Najważniejsze systemy i mechanizmy: system kaucyjny, BDO, opłaty, ekomodulacja, paszporty produktowe. 5. Nadchodzące zmiany legislacyjne, nowe obowiązki i harmonogramy wdrożeń.

Umiejętności	<p>Uczestnik nauczy się:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Identyfikować obowiązki środowiskowe wynikające z ROP w swojej branży (opakowania, ZSEE, baterie, pojazdy). 2. Stosować przepisy krajowe i unijne w praktyce działalności gospodarczej. 3. Przygotowywać się do sprawozdawczości i współpracy z organizacjami odzysku. 4. Oceniać ryzyka i szanse biznesowe związane z ROP. 5. Analizować i wstępnie projektować opakowania oraz produkty zgodnie z wymaganiami ekoprojektowania i przyszłych paszportów produktowych.
Metody dydaktyczne	<ol style="list-style-type: none"> 1. Wykład problemowy 2. Praca warsztatowa 3. Dyskusja (moderowana, debata)
Efekty uczenia się dla modułu I (wiedza, umiejętności, kompetencje zgodnie z ERK)	<p>Wiedza: W1: Uczestnik posiada wiedzę w zakresie obowiązującej oraz będącej w trakcie implementacji legislacji dotyczącej ROP, zakresu obowiązków grup interesariuszy oraz metod i mechanizmów wdrożeniowych politykę ROP.</p> <p>Umiejętności: U1: Uczestnik potrafi poprawnie identyfikować obowiązki środowiskowe, znając podstawy sprawozdawczości zgodnie z przepisami krajowymi i unijnymi, trafnie ocenia możliwości i ryzyka biznesowe.</p> <p>Kompetencje: K1: Uczestnik rozumie potrzebę i znaczenie ROP, w kontekście gospodarki cyrkularnej. Potrafi stosować przepisy krajowe i unijne w praktyce działalności gospodarczej oraz oceniać ryzyka i szanse biznesowe związane z ROP.</p>
Metody weryfikacji efektów uczenia się	<p>Końcowy test wiedzy składający się z 5 pytań z zakresu modułu.</p>
Infrastruktura dydaktyczna niezbędna do realizacji zajęć	<p>Sala dydaktyczna wyposażona w rzutnik multimedialny (wraz z audio), ekran oraz flipchart lub tablicę wraz z zapewnionym dostępem do Internetu.</p>
Zadania do wykonania z zakresu modułu I. weryfikujące efekty uczenia się przez uczestnika	<p>Pytania testowe jednokrotnego wyboru zamknięte (problemowe) dotyczące tematyki modułu I w końcowym egzaminie testowym – przykładowe pytania wskazano na końcu dokumentu.</p>

TREŚCI PROGRAMOWE MODUŁU II:

Praktyczne aspekty Rozszerzonej Odpowiedzialności Producenta

Cel modułu	Celem modułu jest zrozumienie wpływu obowiązków ROP na ryzyka, szanse i koszty funkcjonowania organizacji.
Tematyka zajęć	<p>1h – ROP i ryzyka biznesowe dla zarządzającego organizacją. Uczestnik wymienia dla swojej organizacji (lub case przygotowany przez trenera) ryzyka biznesowe niezrealizowania obowiązków związanych z ROP dla opakowań i/lub sprzętu elektrycznego i elektronicznego (wizerunkowe, finansowe, inne). Uczestnik: - wymienia i opisuje ryzyka; - wylicza możliwe konsekwencje finansowe.</p> <p>1h – ROP i szanse biznesowe w ujęciu różnych interesariuszy. Uczestnik: - określa interesariuszy organizacji; - wymienia szanse dla organizacji; - wymienia i opisuje korzyści dla interesariuszy.</p> <p>Dyskusja / alternatywa 0,5h - Analiza cyklu życia opakowania – gdzie powstają koszty i obowiązki.</p>
Wiedza	<p>Uczestnik pozna i zrozumie:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Pojęcie ryzyk i szans dla organizacji w kontekście ROP. 2. Istotę Rozszerzonej Odpowiedzialności Producenta (ROP) w odniesieniu do opakowań oraz sprzętu elektrycznego i elektronicznego. 3. Znaczenie zgodności z przepisami środowiskowymi w kontekście zarządzania ryzykiem w organizacji. 4. Potencjalne skutki nieprzestrzegania przepisów – finansowe, prawne i wizerunkowe. 5. Jakie grupy interesariuszy są zaangażowane w system ROP (wewnętrzne i zewnętrzne). 6. Szanse biznesowe w kontekście ROP.
Umiejętności	<p>Uczestnik nauczy się:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Identyfikować obowiązki ROP właściwe dla swojej organizacji lub analizowanego przypadku. 2. Rozpoznawać i opisywać konkretne rodzaje ryzyk związanych z niewypełnianiem obowiązków ROP. 3. Formułować szanse biznesowe. 4. Oszacowywać i wyliczać konsekwencje finansowe dla organizacji wynikające z nieprzestrzegania ROP.

„Postaw na rozwój!”

Metody dydaktyczne	1. Wykład problemowy 2. Dyskusja (moderowana, debata)
Efekty uczenia się dla modułu II (wiedza, umiejętności, kompetencje zgodnie z ERK)	Pytania testowe jednokrotnego wyboru zamknięte (problemowe) dotyczące tematyki modułu I w końcowym egzaminie testowym – przykładowe pytania wskazano na końcu dokumentu
Sposoby weryfikacji efektów uczenia się	Wiedza: W2: Posiada wiedzę o istocie ROP w zakresie opakowań, sprzętu elektrycznego i elektronicznego, ryzyk oraz szans biznesowych, a także potencjalnych sankcji i strat dot. wybranych grup interesariuszy. Umiejętności: U2: Uczestnik potrafi ocenić szanse i ryzyka wynikające z obowiązków ROP w konkretnej firmie / instytucji, szacując poziomy kosztów finansowych. Kompetencje: K2: Uczestnik rozumie kontekst formalny i biznesowy polityki ROP w organizacji, stając się źródłem informacji i mitygując ryzyka.
Infrastruktura dydaktyczna niezbędna do realizacji zajęć	Końcowy test wiedzy składający się z 5 pytań z zakresu modułu.
Zadania do wykonania z zakresu modułu II. weryfikujące efekty uczenia się przez uczestnika	Sala dydaktyczna wyposażona w rzutnik multimedialny (wraz z audio), ekran oraz flipchart lub tablicę wraz z zapewnionym dostępem do Internetu.

EFEKTY UCZENIA SIĘ DLA KURSU

Kod efektu uczenia*	Efekty uczenia się	Odniesienie do poziomu ERK
W1	W1: Uczestnik posiada wiedzę w zakresie obowiązującej oraz będącej w trakcie implementacji legislacji dotyczącej ROP, zakresu obowiązków grup interesariuszy oraz metod i mechanizmów wdrożeniowych politykę ROP.	6 ERK
W2	W2: Posiada wiedzę o istocie ROP w zakresie opakowań, sprzętu elektrycznego i elektronicznego, ryzyk oraz szans biznesowych, a także potencjalnych sankcji i strat dot. wybranych grup interesariuszy.	6 ERK
U1	U1: Uczestnik potrafi poprawnie zidentyfikować obowiązki środowiskowe powiązane z ROP, znając podstawy sprawozdawczości zgodnie z przepisami krajowymi i unijnymi, trafnie ocenia możliwości i ryzyka biznesowe.	6 ERK
U2	U2: Uczestnik potrafi ocenić szanse i ryzyka wynikające z obowiązków ROP w konkretnej firmie / instytucji, szacując poziomy kosztów finansowych.	6 ERK
K1	K1: Uczestnik rozumie potrzebę i znaczenie ROP, w kontekście gospodarki cyrkularnej. Potrafi stosować przepisy krajowe i unijne w praktyce działalności gospodarczej oraz oceniać ryzyka i szanse biznesowe związane z ROP.	6 ERK
K2	K2: Uczestnik rozumie kontekst formalny i biznesowy polityki ROP w organizacji, stając się źródłem informacji i mitygując ryzyka.	6 ERK

Przykładowe zadania do wykonania przez uczestnika kursu, w celu weryfikacji osiągniętych efektów uczenia się.

Test: Rozszerzona Odpowiedzialność Producentów (ROP)

Część I: Pytania zamknięte:

1. Który artykuł dyrektywy ramowej o odpadach dotyczy zasad Rozszerzonej Odpowiedzialności Producenta (ROP)?

- a) 3
- b) 5
- c) 8 i 8a
- d) 10

2. Do głównych interesariuszy systemów ROP NIE należą:

- a) Producenci
- b) Dystrybutorzy
- c) Konsumenty
- d) Banki komercyjne

3. Minimalne wymagania dla systemów ROP obejmują m.in.:

- a) Oznakowanie wyrobów symbolem CE
- b) Jasne określenie ról i obowiązków uczestników systemu
- c) Wymóg stosowania jednorazowych opakowań
- d) Obowiązek transportu towarów koleją

4. System kaucyjny w Polsce będzie dotyczył:

- a) Wyłącznie opakowań wielokrotnego użytku
- b) Wybranych opakowań po napojach
- c) Wszystkich odpadów opakowaniowych
- d) Wyłącznie opakowań z tworzyw sztucznych

5. Symbol przekreślonego kosza umieszcza się na:

- a) Produktach objętych systemem kaucyjnym
- b) Sprzęcie elektrycznym i elektronicznym
- c) Opakowaniach po napojach
- d) Wyrobach biodegradowalnych

6. Typ baterii objętych ROP to:

- a) Przemysłowe, przenośne, samochodowe
- b) Przemysłowe, domowe, wojskowe
- c) Przemysłowe, recyklingowe, solarne
- d) Wyłącznie samochodowe

„Postaw na rozwój!”

7. Paszport produktowy może zawierać dane dotyczące:

- a) Składu materiałowego i śladu węglowego
- b) Rocznej sprzedaży producenta
- c) Ceny detalicznej produktu
- d) Wyłącznie kodu QR produktu

8. Podstawą prawną w zakresie ekoprojektowania jest:

- a) Dyrektywa PEiR 2009/125/WE
- b) Dyrektywa 2005/32/EC
- c) Rozporządzenie REACH
- d) Ustawa o gospodarce opakowaniami

9. W ramach ustawy o recyklingu pojazdów wycofanych z eksploatacji, producenci są zobowiązani do:

- a) Sprzedaży pojazdów tylko w kraju
- b) Zapewnienia sieci zbierania
- c) Wydawania paszportów produktowych
- d) Montażu urządzeń GPS w każdym pojeździe

10. Ekomodulacja oznacza:

- a) Zwiększanie modułów w procesie produkcji
- b) Różnicowanie opłat w zależności od wpływu produktu na środowisko
- c) Obowiązkowe stosowanie ekologicznych materiałów
- d) Projektowanie produktów w modułach wymiennych

Część II: Pytania otwarte

1. Jakie ryzyka biznesowe (wizerunkowe, finansowe i inne) mogą wystąpić w przypadku niewywiązania się wprowadzającego produkty opakowaniach na rynek z obowiązków wynikających z ROP dla opakowań? Opisz ich możliwe konsekwencje.
2. Wymień kluczowych interesariuszy importera produktów w opakowaniach / lub sprzętu elektrycznego i elektronicznego w kontekście ROP oraz wskaż, jakie szanse biznesowe i korzyści może przynieść im skuteczne wdrożenie obowiązków ROP.
3. Co to jest cykl życia opakowania?
4. Kim mogą być interesariusze systemu ROP w Polsce?

OBLICZENIE NAKŁADU PRACY UCZESTNIKA KURSU

Forma aktywności	Liczba godzin / ECTS
1. Godziny kontaktowe	
wykłady	6
zadania praktyczne	2
2. Samodzielna praca uczestnika kursu	
przygotowanie do kursu (studium przypadku itp.)	2
studiowanie literatury i materiałów źródłowych	8
projekty, opracowania wykonywane w domu	0
przygotowanie do egzaminu / zaliczenia	7
3. Łączny nakład pracy uczestnika kursu = (1) + (2)	25
4. Liczba ECTS przy założeniu 25 h/ 1 ECTS = (3) /25h	1